

МЕТЕОАЛАРМ И ХИДРОАЛАРМ САВЕТИ

Уводне напомене

Сврха Метеоаларма и Хидроаларма Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ Србије), као електронског метеоролошког и хидролошког оперативног система за најаву и упозорења опасних појава и елементарних непогода у оквиру система Европске уније Meteoalarm (Severe weather warnings system for Europe) и EFAS (European Flood Awareness System), јесте да се благовремено, путем интернет апликације, издају информације о прогнозираном развоју и потенцијалном утицају ванредних и опасних метеоролошких и хидролошких појава, елементарних непогода и катастрофа на територији Републике Србије. Метеоролошки и хидролошки елементи, појаве и догађаји који се третирају у овим системима, могу да угрозе безбедност и здравље становништва, нанесу штете на имовини, да угрозе домаћи и транзитни саобраћај и друге видове комуникације, да изазову поремећаје у снабдевању становништва храном, водом, топлотном и електричном енергијом, тј. да проузрокују поремећај у уобичајеним свакодневним активностима.

Метеоаларм и Хидроаларм системи су саставни део оперативног Хидрометеоролошког система за рану најаву и упозорења РХМЗ Србије, који, у складу са Законом о метеоролошкој и хидролошкој делатности, представља део националног система заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.

Веома је важно пратити званична саопштења РХМЗ Србије о времену и водама путем средстава масовне комуникације (радио, ТВ, интернет, ...). Важно је запамтити временски период на који се односи упозорење, место или регион за који се издаје упозорење, као и врсту метеоролошке, или хидролошке, опасне појаве/догађаја на коју се упозорење односи.

Како се понашати када РХМЗ Србије изда званично саопштење са упозорењем о наиласку и деловању ванредних и опасних метеоролошких и хидролошких појава и догађаја на територији Републике Србије?

Указујемо да је Министарство унутрашњих послова - Сектор за ванредне ситуације, као надлежни државни орган за мере заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, на својој интернет страници објавило практичне савете грађанима у вези са могућим мерама заштите које су доступне свима у случају метеоролошких, хидролошких и других природних елементарних непогода и технолошких и других несрећа.

Веома је важно да у периоду пре, за време и после појаве метеоролошке и/или хидролошке непогоде поступате у складу са наведеним саветима МУП-а Републике Србије, као и са саветима надлежних орагана за здравље, водопривреду, саобраћај, грађевинарство и других надлежних и/или овлашћених орагана и организација, као субјектима система заштите и спасавања у ванредним ситуацијама.

Узимајући у обзир чињеницу да изузетно велики број корисника посећује Метеоаларм интернет страницу РХМЗ Србије, као и потребу јачања свести и унапређења информисаности грађана о могућим ризицима и мерама заштите у периоду пре, за време и после престанка елементарних непогода, у тексту су истакнути неки од најважнијих елемената из документа о саветима за грађане који су објављени на интернет страници МУП-а - Сектора за ванредне ситуације, а који се односе на мере заштите у случају појаве следећих метеоролошких и хидролошких елементарних непогода:

- ✓ Јаких олујних непогода са пљусковима, севањем и грмљавинама;
- ✓ Екстремно високих температура ваздуха и топлотних таласа;
- ✓ Екстремно ниских температура ваздуха и таласа хладноће;
- ✓ Јаких снежних падавина, ледене кише и поледице на путевима;
- ✓ Густе магле;
- ✓ Јаких удара ветара;
- ✓ Шумских пожара;
- ✓ Поплава.

1. Јаке олујне непогоде са пљусковима, севањем и грмљавинама

1.1. Пре појаве

Ради превентивне заштите пре олује затворите врата и прозоре од стана, или куће. Ако на прозорима имате капке, или ролетне, обавезно их користите. Тиме максимално штитите прозоре од удара предмета које могу да нанесу ветар, или од удара зрна града, а задржаће и интензивне падавине. Искључите из струје све мање потребне електричне апарате (ТВ, бојлер, фрижидер...).

Одржавајте олуке, немојте дозволити да вам олуци буду запушени. Јаке падавине могу да изазову штете на фасади, а у неким случајевима и поплаву у стану, кући, гаражи, или неком другом објекту.

Са балкона, тераса и дворишта, склоните предмете (лакше саксије са цвећем, столице и столове) које ветар може да нанесе/однесе на прозоре, врата, паркиране аутомобиле и тиме угрози сигурност људи и имовине.

Аутомобил паркирајте у гаражу. Ако немате такву могућност, потражите место где

нема старог натрулог дрвећа, необезбеђених ограда, потпорних зидова, улаза у старе и оронуте зграде, градилишта на коме је грађевинска дизалица, материјал, или скеле.

Ако сте ван стана/куће потражите склониште, али не испод усамљеног дрвета. Безбеднији сте у аутомобилу у односу на отворени простор, јер се аутомобил понаша као Фарадејев кавез.

1.2. За време појаве

Када чујете гром већ сте у опасности. Гром може ударити и када је олујна непогода удаљена 16 km од вас.

Ако сте у затвореном простору (канцеларији, кући, стану, продавници ...), останите ту до престанка појаве.

Ако морате да изађете, чувајте се свих предмета, или ситуација описаних у делу *1.1. Пре појаве*. Ако морате, будите у заветрини уколико је она сигурна, тј. ако нема опасности да услед удара ветра буде срушена.

Ако сте на отвореном простору, а немате никаквих шанси да се склоните, никако немојте лећи на земљу, тада сте са целом својом површином у контакту са тлом. Ова површина мора да је што мања. Бољи положај је да чучнете са главом међу коленима. У овом положају избегавајте да ваша коса додирује тло.

Ако је невреме у току, никако немојте покушавати да поправите оно што је оштећено, на пример отпао олука на згради, пале гране на аутомобил и сл.. Посебно се чувајте уличних бујица.

Ако сте у аутомобилу, избегавајте пределе где су могуће бујице. Избегавајте мостове, чувајте се бочних удара ветра, возите веома опрезно, са упаљеним светлима.

Без преке потребе немојте кретати на пут или, ако је могуће, немојте да користите аутомобил. Сачекајте да појава престане.

Ако сева или грми, немојте без преке потребе користити телефоне.

Избегавајте коришћење металних предмета јер су они одлични проводници електричне енергије. Престаните са активностима ако сте на пецању, или се бавите другим спортовима који захтевају употребу палица, или металних предмета. Посебно на пецању избегавајте графитне штапове јер су одлични проводници електричне енергије. Избегавајте вожњу чамцем на реци, или језеру.

1.3. После појаве

Избегавајте оборене, или оштећене, стубове, бандере, далеководе, трафо станице и остале објекте који служе за пренос електричне енергије. Никада немојте да додирујете каблове, или било које металне жице које су нагореле, откинуте, или на други начин оштећене, а још увек су под електричним напајањем. Обично ови каблови варниче, па је лако уочити их. Чувајте се дрвећа, стубова, потпорних зидова, као и кровова зграда који су оштећени у невремену.

Помозите другима који су у невољи. Прва помоћ често пута је од суштинске важности за спасавање живота. Ако нисте у стању да им помогнете на прописан начин за пружање прве помоћи, што хитније позовите службу која ће то урадити.

Наставите да пратите званична саопштења о стању времена. Ако је дошло до потпуне стабилизације времена можете да приступите санирању оштећења која сте претрпели на имовини. Ако сте осигурали имовину, обавезно позовите осигуравајуће друштво да процени штету и писменим путем од РХМЗ Србије тражите извештај о времену. Наведите личне податке, датум и време када сте претрпели штету и сврху коришћења извештаја о времену. У осигуравајућим друштвима, или на суду, извештај о времену РХМЗ Србије се третира као службени документ, на основу кога ћете моћи да остварите своја права.

Захтев пошаљите на адресу: Републички хидрометеоролошки завод Србије, Кнеза Вишеслава 66, 11030 Београд.

2. Екстремно високе температуре ваздуха и топлотни таласи

Имајте на уму да РХМЗ Србије, у складу са својим надлежностима утврђеним Законом о метеоролошкој и хидролошкој делатности, објављује званичне податке о измереној температури ваздуха на метеоролошким станицама на територији Републике Србије, које су утврђене посебним прописима (Уредба о утврђивању државних мрежа метеоролошких станица, програма рада и начина извештавања државних мрежа метеоролошких станица; Уредба о утврђивању локација метеоролошких и хидролошких станица државних мрежа и заштитних зона у околини тих станица, као и врсте ограничења која се могу увести у заштитним зонама). Указујемо да подаци о температури ваздуха који нису добијени мерењем у складу са напред наведеним законом, подзаконским актима и међународним стандардима, не представљају званичне метеоролошке податке и не могу служити као основ за утврђивање параметара у вези са екстремним температурним условима и топлотним таласима на територији Републике Србије.

2.1. Пре појаве

Проверите исправност расхладних уређаја, фрижидера, замрзивача и система за хлађење ваздуха (Air Conditioner). Сервисирајте Air Conditioner на време. Имајте

доста течности (вода, лимунада и слично). Хронични болесници треба обавезно да располажу лековима за редовну терапију. Слушајте савете дежурних здравствених установа, или хитне помоћи. Придржавајте се савета лекара.

2.2. За време појаве

Обавезно заштите прозоре од директног Сунчевог зрачења. Затворите врата и прозоре. Ако имате систем за хлађење ваздуха, укључите га у складу са препорукама коришћења ових уређаја. Повремено проветрите просторију. Запамтите да нагли излазак из хладне просторије у прегрејану околину, или улазак споља где је екстремно топло у хладну просторију, може изазвати температурни колапс. Током ноћи спавајте у просторији са отвореним прозорима. Тако обезбеђујете свеж вазух. Покушајте да себе расхладите тако што ћете бити адекватно обучени. Често се туширајте, умивајте, или посипајте воду по себи. Пијте што више течности, никако алкохол. Алкохол изазива дехидрацију тела. Једите лаку храну. Избегавајте активности које могу да доведу до исцрпљености организма. Тада сте најрањивији од топлотног стреса, па чак и можданог удара. Први знак топлотног стреса јесте осећај умора.

Не излазите на отворен простор у периоду од 11 до 17 часова, планирајте изласке из куће у раним јутарњим, или касним вечерњим сатима, ако је могуће. Када излазите користите заштитне креме, носите лагану одећу светлих боја, заштите главу од директног утицаја Сунца (ношењем капе, или сунцобрана). Знајте да је температура ваздуха у појединим деловима урбане средине, топлотним градским острвима, знатно виша - обично 5°C, а некад и 10°C од температуре ваздуха која се мери на званичним местима - метеоролошким станицама (у хладу, у метеоролошким заклонима, на 2m висине) и да су најбезбедније зелене површине. Избегавајте да будете изложени Сунчевим зрацима дуже време, чак и када сте на плажи. На плажи обавезно користите заштитне креме. Посебно пазите на децу. Када је реч о изложености Сунчевим зрацима имајте на уму UV зрачење. Ово зрачење може бити високо и опасно и по обичном сунчаном дану. Зато пратите званична обавештења о UV зрачењу и препоруке у вези са њим.

У случају да сте у аутомобилу, а немате расхладни уређај, обезбедите проток ваздуха и правите честе паузе у вожњи. Расхладни уређај користите на исти начин како га користите у стану и придржавајте се упутства о коришћењу. Нагло излагање великим температурним разликама може бити кобно. Бирајте места у сенци. Обезбедите да за време вожње имате воде за пиће. Пре уласка у прегрејани аутомобил обавезно га добро проветрите како би смањили температуру ваздуха у аутомобилу. Температура ваздуха у аутомобилу, који је стајао на Сунцу, је вишеструко виша од температуре околног ваздуха.

НИКАДА немојте да у паркираном аутомобилу остављате децу, или домаће животиње. Ово важи и за обичан дан, а не само за дане са екстремно високом температуром ваздуха, или за време топлотног таласа.

Болеснике, или старије особе (комшије, рођаке, ...), који су сами у стану или кући, свакодневно обилазите и пружите им неопходну помоћ како би се што ефикасније изборили са овом врстом временске непогоде.

2.3. После појаве

Слушајте званична саопштења о времену и прогнози времена РХМЗ Србије. Имајте на уму савете здравствених служби како да се понашате када сте изложени Сунцу на улици, плажи, или другим местима, без обзира што је топлотни талас прошао.

3. Екстремно ниске температуре ваздуха и таласи хладноће

3.1. Пре појаве

Проверите дихтовање врата и прозора. Нису потребна велика финансијска средства да би задихтовали врата и прозори станова, или кућа. Користите јефтинија средства као што су гумене траке и траке од сунђера разних профила. Нешто скупље су алуминијумске траке. Увијене пешкире можете ставити у прозоре. Обавезно проверите и сервисирајте грејна тела, како на струју и класичан огрев, тако исто и на гас. Проверите функционалност оцака.

Обезбедите средства за грејање. Такође, обезбедите свеће јер једна упаљена свећа може у мањој просторији да повиси температуру ваздуха за неколико степени Целзијуса. Припремите храну за неколико дана. Хронични болесници обавезно треба да располажу лековима за редовну терапију. Слушајте савете дежурних здравствених установа, или хитне помоћи. Придржавајте се савета лекара. Ако имате чесму за воду у дворишту обавезно је заштитите од смрзавања, а најбоље је да је искључите. У помоћним просторијама, као и оним просторијама у којима не бравите, искључите и испразните воду из свих водних инсталација.

Болесним, или старијим особама (комшије, рођаци), који живе сами помозите да се што боље припреме за наступајућу хладноћу. Подучите их како да се понашају за време појаве. Ако је могуће, свакодневно их обилазите и проверавајте системе за грејање, струју и воду.

Ако поседујете аутомобил припремите га за веома ниске температуре. Уколико је могуће, користите гаражу.

3.2. За време појаве

Без обзира на хладноћу, с времена на време, на кратко, отворите врата или прозор како би обезбедили свеж ваздух и неопходан кисеоник. Надзирите рад шпорета,

фуруна, или сличног уређаја за грејање. Неправилан рад ових уређаја може бити кобан због повећања концентрације отровних гасова.

Придржавајте се упутстава о коришћењу грејалица, ТА пећи и сличних уређаја који користе електричну енергију или природни гас.

Будите опрезни и пажљиви, могућност избијања пожара сведите на најмању могућу меру. Отворена грејелица НИКАДА не сме да буде близу кревета, фотеља и сличних предмета, завеса, било које количине папирних предмета, отровних материја, или течности на бази алкохола.

У сваком моменту било који уређај за грејање мора бити под вашим надзором. Никада не користите отворену ватру за грејање просторије (на пример роштиљ на угаљ, при дужем нестанку електричне енергије и недостатку других средстава за загревање просторија). Због трошења кисеоника и ослобађања угљен-моноксида овакав вид активности сигурно доводи до тровања и може бити узрок смрти.

Избегавајте нагли излазак из топле просторије на хладан ваздух. Утоплите се за активности које морате обавити ван топлих просторија. Носите прикладну одећу, обућу, капу на глави, заштитите руке, уши и нос од хладноће. Ако дуже боравите на хладноћи, а уочите дрхтавицу, мамурлук, бледило на прстима руку, ако споро и неразговорно говорите или губите памћење, тј. нисте у стању да се сетите обичних свакодневних ствари/активности то је сигуран знак хипотермије. Хипотермија је смањење телесне температуре испод 35°C и проузрокована је дугим боравком на ниским температурама. Значи више губите топлоте него што је тело способно да произведе. Долази до оштећења важних животних функција и органа. Трљајте руке и ноге како би успоставили циркулацију и обавезно се склањајте од хладноће. Избегавајте алкохол јер он шири крвне судове и поспешује губитак топлоте из организма. Пушење проузрокује скупљање периферних крвних судова, па се са тим шансе за смрзавање повећавају. Избегавајте средства/лекове (нпр. кофеин), која изазивају дехидрацију, јер она је један од фактора који поспешује хипотермију. Рационално користите електричну енергију. Свака уштеда је важна, јер у оваквим данима потрошња електричне енергије је огромна и прети колапс у систему дистрибуције електричне енергије. Обавезно гасите светла за собом. Дуже остављена отворена врата од фрижидера, или замрзивача, појачава потрошњу електричне енергије. Придржавајте се упутства о уштеди електричне енергије која су Вам на располагању у Електродистрибуцији.

Запамтите да се вишедневно трајање ниских температура ваздуха обично јавља после снежних падавина и формирања снежног покривача. При стабилном времену и при ведрим јутрима приземни ваздух се све више хлади од тла. У котлинама и долинама се стварају такозвана језера хладног ваздуха. У оваквим случајевима, комбинација ниских температура ваздуха и снежног покривача доводи до блокаде саобраћаја, или је саобраћај веома отежан. Без преке потребе не крећите на пут. Ако већ морате, а путујете аутомобилом, обавезно имајте зимску опрему и ланце за точкове. Проверите систем за грејање, увек имајте довољно горива у аутомобилу,

понесите довољно хране и воду за пиће. Слушајте званична саопштења о стању на путевима, као и званична саопштења о стању времена и прогнози времена. Пре пута, особи која вас очекује, обавезно јавите време поласка и очекивано време доласка до крајњег одредишта.

3.3. После појаве

Проверите све инсталације, нарочито оне за проток воде. Могуће је да је на неком месту дошло до залеђивања и пуцања цеви за воду. Обиђите старије и болесне комшије и рођаке. Отклоните евентуалне хаварије на имовини. Слушајте званична саопштења о времену и прогнози времена.

4. Јак снег, ледена киша и поледице на путевима

4.1. Пре појаве

Без преке потребе не крећите на пут. Ако већ морате, а путујете аутомобилом, обавезно обезбедите зимску опрему и ланце за точкове. Лопата за снег ће Вам добро доћи. Проверите систем за грејање, увек обезбедите довољно горива у аутомобилу, понесите довољно хране и воду за пиће. Слушајте званична саопштења о стању на путевима, као и званична саопштења о стању времена и прогнози времена. Сачекајте да службе за одржавање путева очисте путеве, или их на други начин обезбеде за проток саобраћаја. Пре пута, особи која Вас очекује, обавезно јавите време поласка и очекивано време доласка до крајњег одредишта.

Возите веома опрезно. У случају упозорења на појаву ледене кише, не крећите на пут. Помозите старијим и болесним комшијама и рођацима који живе сами.

4.2. За време појаве

Ако Вас је невреме задесило на путу, возите веома опрезно. Обавезно упалите светла. Избегавајте нагла кочења. Путања кочења је и десет пута дужа него у нормалним условима. Ако је могуће, прекините путовање до престанка појаве, нарочито се ово односи на појаву ледене кише. Добро је, осим нормалне обуће, у колима имати и обућу која се мање клиза. Тако ћете бити безбеднији у случају да морате изаћи ван аутомобила. По потреби, употребите ланце за точкове.

Слушајте званична саопштења о стању на путевима, стању времена и прогнози времена.

Ако сте на путовању обавезно обезбедите да будете уочљиви на путу. Потрудите се да аутомобил буде ван саобраћајнице. Ако нисте у могућности да аутомобил уклоните са пута, онда обезбедите да буде у положају којим се избегава судар са

долазећим аутомобилима. Ако имате мобилни телефон, јавите се Аутомото савезу Србије, или некој другој шлеп служби, како би вам помогли и уклонили са пута. Уколико то није могуће, јавите рођаку или пријатељу вашу позицију и тражите помоћ. Чувајте се хипотермије. Погледајте тачку 3.2.

4.3. После појаве

Очистите стазе у дворишту, или испред зграде, као и тротоаре. Поспите ове стазе пепелом, песком, или употребите неко друго средство како би проклизавање свели на најмању могућу меру. Хођајте веома опрезно и носите обућу прикладну за овакав вид времена. Уколико радите напољу, чешће се одмарајте јер хладан ваздух отежава дисање, рад постаје напорнији и може доћи до срчаних сметњи.

Никако не покушавајте да склањате снег са кровова све док је мраз и опасност од проклизавања велика. Када отопли, опрезно очистите кровове.

5. Густа магла, посебно на путевима

При густој магли избегавајте путовања. Ако морате да користите аутомобил, тада обавезно користите светла за маглу. Избегавајте дуга светла јер она изазивају такозвани "бели зид", па је вожња још тежа. Возите веома опрезно, прилагодите брзину условима пута и проверавајте брзину на брзиномеру. Магла даје привид успорене вожње. Будите пажљиви и пратите да ли долази до смрзавања магле. Капљице воде у контакту са прехлађеним предметима могу да се смрзавају и образују танак слој леда на аутомобилу, путу (познат је као "Црни лед"), тротоарима и другим предметима. Ова појава додатно отежава вожњу.

6. Јаки удари ветара

Све што је напоменуто за ветар у тачки 1, важи и за јаке ударе ветра. Зато овде указујемо возачима на опасности услед бочних удара ветра.

Редовно пратите званичне извештаје о стању на путевима и званичне извештаје о стању времена и о прогнози времена. Када се прогнозира ветровито време, или је већ успостављен овакав вид времена, посебно се потрудите да запамтите правац и брзину ветра, нарочито брзину удара ветра. Важно је запамтити географско подручје, или ближе одређење места, за које се издаје званично сапоштење.

Проверите на саобраћајној мапи вашу руту и уочите правац пута и смер ветра. Процените могућност бочних удара ветра. Прилагодите брзину кретања условима на путу и будите веома опрезни. Изненадни бочни удари ветра могу да вас скрену са правца кретања, а могућност превртања је огромна. Посебно је опасна кошавска ситуација. Кошава је југоисточни ветар са ударима ветра од најмање 11m/s,

или 39,6 km/h. Доноси суво и хладно време, мада може бити и топла када доноси веома топло време, а најчешће дува током јесени и зиме. Кошава се јавља у Поморављу, Подунављу, Војводини (посебно у Банату) и Доњој Колубари, а максимални удари ветра могу бити од 120 km/h до 150 km/h. У осталим крајевима је слаба, или се уопште не појављује. Када су у питању оквирне границе кошавске области, може се рећи да се Кошава осећа на северу до Суботице, на југу до Ниша, а на западу до Шида.

7. Шумски пожари

Запамтите да су потенцијални изазивачи шумских пожара пољопривредници (паљење њива након жетве, паљење грања и лишћа у виноградима и воћњацима), сакупљачи шумских плодова, туристи, кампери, ловци и риболовци, тј. свако ко је у близини шума, или у шумским областима, као и природне непогоде (муње и громови).

За избијање пожара потребан је гориви материјал, топлотни извор и кисеоник, тј. ваздух. Ако се елиминише један од њих, нема ни пожара.

Топлотни извор може бити камперска ватра, цигарета, шибица, варница, ватра на њивама и слично. У шуми, биљни покривач представља гориви материјал. У почетној фази топлотни извор загрева гориви материјал до температуре када долази до испаравања воде и појаве запаљивих гасова. Кисеоник омогућава наставак процеса загревања и при одговарајућој температури ослобођени гасови се запале. Појави се пламен и наставља се процес горења. Крајњи резултат је појава пепела.

С обзиром на факторе од којих зависи појава шумског пожара, најкритичнији периоди појаве шумског пожара код нас су:

- Пролеће (март и прва половина априла);
- Летњи период (друга половина јула и август месец);
- Крај лета и почетак јесени (друга половина септембра и прва половина октобра).

Погрешно је чистити њиве, након жетве, спаљивањем. Тада се све што је корисно за њиву и принос уништи. Осим тога, уништава се и животињски свет и велике су шансе да се ватра отргне контроли и проузрокује велике штете.

Када се налазите у близини шума или сте у шуми, избегавајте да користите ватру. Када се већ користи ватра (роштиљ, логорска ватра и слично), никада немојте да оставите ватру без надзора. Када престане потреба за ватром, обавезно је угасите и проверите неколико пута да ли сте то успешно урадили. Пушење и неконтролисано бацање пикаваца су потенцијални изазивачи пожара. Често, путници из аутомобила неконтролисано бацају неугашене цигарете/пикавце и на тај начин изазивају појаву пожара. Запамтите да разбијена флаша, или чаша, може бити топлотни извор. При

јаком Сунчевом зрачењу, зраци који пролазе кроз стакло повећавају ефекат и изазивају паљење горивог материјала.

Будите свесни да када сте у близини шумског подручја, у шуми на излету, камповању, у лову, риболову, било којој врсти рекреације, када аутомобилом пролазите кроз шумска подручја, сува поља и ливаде, Ви сте потенцијални изазивач пожара. Учините све да ваш боравак у природи буде безбедан по шумско благо. Сачувајте шуме од себе самих.

Ако приметите пожар, обавезно јавите ватрогасним службама. Придржавајте се дужности и обавеза које произилазе из закона о заштити од пожара, као и наредби и савета о мерама заштите надлежног државног органа – Сектора за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова.

8. Поплаве

Поплаве се могу догодити свуда. Чак и врло мали потоци, речице, канали за одвод, или кишни канали, могу изазвати поплаве већих размера. Поплаве у равничарским крајевима се развијају полако, по неколико дана, док се бујичне поплаве развијају брзо, формирањем опасног и деструктивног поплавног таласа који са собом носи муљ, камење, грађе и отпад. До плављења долази и када ниво воде у рекама порасте толико да долази до појаве подземних вода, или до преливања преко насипа, или када услед притиска на насипе, дође до њиховог пробијања. Такође, до поплава може доћи и услед пуцања и преливања бране због превеликог дотока воде, услед чега настаје поплава слична бујичној поплави, али у много ширим и катастрофалнијим размерама.

8.1. Пре појаве

У периоду када нема поплава понашајте се одговорно, не бацајте отпад у реке, потоке и канале и уколико приметите отпад у коритима и каналима, пријавите надлежној комуналној служби.

У градовима, где је код јаких киша појачано отицање вода, не бацајте отпад и не прекривајте шахтове за одвод атмосферских вода.

Не преграђујте водотокове како би правили акумулацију воде у летњем периоду.

Будите припремљени да напустите домаћинство уколико је евакуација неизбежна-припремите ранац, или торбу, са личним документима и најосновнијим стварима.

Ако живите низводно од брана информишите се који је сигнал за опасност, колико времена вам је потребно да се склоните и која је сигурна граница за склањање у случају њеног рушења.

По могућству припремите цакове са песком које у случају наиласка поплаве можете ставити на улаз и затворите сва места у кући кроз које може да уђе вода.

Преко средстава јавног информисања пратите стање хидролошке прогнозе и упозорења о могућој поплави.

8.2. За време појаве

Слушајте радио и телевизију ради информација. Будите свесни да су поплаве могуће. Уколико постоји ризик одмах пређите на више спратове, ако је то могуће, не чекајући инструкције да бисте то урадили. Држите се даље од електричних каблова.

Избегавајте области са клизиштима и одронима. Не ометајте спасилачке екипе у њиховом раду.

8.2.1. Евакуација

У случају када је евакуација неопходна, узмите припремљене нужне ствари и по могућству организовано напустите домаћинство како бисте се склонили на сигурно. Будите кооперативни и сарађујте са спасилачким екипама.

Уколико имате времена, пожељно је да обезбедите свој дом, искључите струју на главном прекидачу, искључите све електричне уређаје. Не додирујте електричну опрему ако стоји у води.

8.2.2. Напуштање дома

У случају да морате да напустите дом не ходајте кроз воду која се креће. Уколико морате да прођете кроз воду, ходајте тамо где се вода не помера и користите штап да би проверили дубину воде и чврстину тла под водом.

Не улазите возилом у поплављена подручја. У случају да вас поплавна вода опколи, напустите возило и уколико је безбедно пређите на више тло.

Не прелазите брзаке и потоке пешице, нити колима.

Евакуишите домаће животиње, а ако то не можете, ослободите их из објеката у којима су смештене.

8.3. После појаве

Слушајте извештаје на вестима о водоснабдевању, као и да ли је безбедно пити воду. Избегавајте плавну воду, она може бити загађена муљем, бензином, фекалном канализацијом. Такође, вода може бити под струјним напоном од подземних каблова.

Избегавајте воду која је у покрету, а у областима са којих се вода повукла, будите пажљиви, путеви су можда оштећени и опасни.

Вратите се у своје домове пошто надлежне службе прогласе да је то безбедно. Будите пажљиви при улажењу у зграде због могућих скривених оштечења.

Немојте користити електричне апарате пре провере, очиститте и дезинфикујте све површине. Муљ који остаје после поплавне воде, може да садржи канализационе отпатке и хемикалије. Оспособите септичке јаме и друге канализационе системе што је пре могуће, уколико су оштећени могу да буду велики ризик за здравље. Уколико видите угинуле животиње, обавестите надлежну службу.

НАПОМЕНА

Запослени у Републичком хидрометеоролошком заводу Србије ће учинити све како би обезбедили висок квалитет и поузданост метеоролошких и хидролошких података, ванредних информација и упозорења, која се објављују на Метеоаларм интернет страници РХМЗ Србије, на адреси: <http://www.meteoalarm.rs>.

Републички хидрометеоролошки завод Србије није одговоран за било какву штету, губитак или повреду која је последице коришћења овог веб сајта.

Молимо да погледате документ објављен на Метеоаларм страници РХМЗ Србије, под насловом: “Услови и правила коришћења”.

Званичне информације и савете о мерама заштите у случају метеоролошких и хидролошких елементарних непогода, шумских пожара, као и о поступцима пружања прве помоћи, можете наћи на линку надлежног државног органа: "МУП - Сектор за ванредне ситуације":

<http://prezentacije.mup.gov.rs/svs/>

<http://prezentacije.mup.gov.rs/svs/saveti%20gradjanima/poplave.html>;

<http://prezentacije.mup.gov.rs/svs/saveti%20gradjanima/Ekstremni%20vremenski%20uslovi.html>;

<http://prezentacije.mup.gov.rs/svs/saveti%20gradjanima/Pozari.html>;